

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Аспірантура і докторантура

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ НАУКИ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ»**

III Всеукраїнська науково-практична конференція

- 1 -

ПОЛТАВА 2025

УДК 001.891:061.3(477)

Актуальні проблеми сучасної науки: теоретичні та практичні дослідження молодих учених: *Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції*. м. Полтава, 14-15 квітня 2025 р. Полтава, 2025. 532 с.

У збірнику тез доповідей висвітлюються результати наукових досліджень з актуальних питань науки, освіти та технологій.

Тематика конференції охоплює актуальні проблеми: агрономії; ветеринарної медицини; галузевого машинобудування; економіки; менеджменту; публічного управління та адміністрування; технології виробництва та переробки продукції тваринництва; інформаційних систем та технологій.

- 2 -

Матеріали викладено в авторській редакції з незначними коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори та їх наукові керівники. Електронна копія збірника безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті Полтавського державного аграрного університету (<https://www.pdau.edu.ua/news/kruglyy-stil-aktualni-putannya-vyshchoyi-osvity-dosvid-problemy-innovaciyi>) у розділі «Аспірантура», «Події», а також у репозитарії ПДАУ (<https://dspace.pdau.edu.ua/home>).

© Автори, 2025

© Аспірантура і докторантура, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету:

СІРЕНКО ОЛЕНА – к.е.н., доцент, завідувачка аспірантури і докторантури, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ШОСТЯ АНАТОЛІЙ - д.с.г.н., старший науковий співробітник, професор кафедри технології виробництва продукції тваринництва, проректор з наукової педагогічної, наукової роботи

ВОРОНЬКО-НЕВІДНИЧА ТЕТЯНА - д.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету

ГАНГУР ВОЛОДИМИР - д.с.-г.н., ст.н.с., завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету

ЄВСТАФ'ЄВА ВАЛЕНТИНА - д.вет.н., професор, професор кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Полтавського державного аграрного університету

ЗОРЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ЗОСЬ-КІОР МИКОЛА - д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету

КОБЕЛЄВА ТЕТЯНА - д.е.н., професорка, професорка кафедри економіки бізнесу та міжнародних економічних відносин Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут"

ЛОЗИНСЬКА ТАМАРА - д. держ. упр., професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету

МЕЛЬНИЧУК ВІТАЛІЙ - д. вет. н., професор завідувач кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Полтавського державного аграрного університету

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

САХНО ТАМАРА - д.х.н., с.н.с., професор кафедри біотехнології та хімії Полтавського державного аграрного університету

ТОЦЬКА ОЛЕСЯ - д. е. н., професор, професор кафедри менеджменту Волинського національного університету імені Лесі Українки

ПРИЙДАК ТЕТЯНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ЦВІЛИЙ СЕРГІЙ - к.е.н., доцент, доцент кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу Національного університету «Запорізька політехніка»

ЯХІН СЕРГІЙ - к.т.н., доцент, завідувач кафедри будівництва та професійної освіти Полтавського державного аграрного університету

«Хто думає про науку, той любить її, а хто її любить, той ніколи не перестав вчитися, хоча б зовні він і здавався бездіяльним»

Григорій Сковорода

15 квітня 2025 року на базі Полтавського державного аграрного університету відбулася **III Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми сучасної науки: теоретичні та практичні дослідження молодих учених»** - платформа, що щороку об'єднує активних, креативних і талановитих молодих дослідників з усієї України.

4

Цьогорічна конференція стала не лише простором для презентації наукових здобутків, а й діалогом поколінь — молодих науковців, досвідчених викладачів, керівників наукових проєктів і фахівців-практиків.

Тематичні напрями конференції охопили:

- **Агрономію** - технології вирощування культур, сталий розвиток рослинництва;
- **Ветеринарну медицину** - актуальні проблеми здоров'я тварин та новітні діагностичні підходи;
- **Галузеве машинобудування** - інженерні рішення для аграрної та промислової сфер;
- **Технології виробництва та переробки продукції тваринництва**;
- **Економіку та менеджмент** - сучасні моделі управління та економічні стратегії;
- **Публічне управління і адміністрування**;

- **Інформаційні системи та технології** - автоматизація, цифрові платформи, аналітика.

Кожен з учасників продемонстрував високий рівень володіння науковим інструментарієм, критичне мислення та прагнення впливати на розвиток своєї галузі.

У конференції взяли участь понад 150 молодих учених із закладів вищої освіти, наукових установ та дослідницьких центрів з різних регіонів України. Було подано більше ніж 160 тез доповідей.

Свої напрацювання представили здобувачі вищої освіти, аспіранти, викладачі та початківці-науковці, які щиро зацікавлені у вивченні сучасних наукових проблем та пошуку нових рішень.

Конференція вкотре довела, що молодіжна наука в Україні жива, динамічна й надзвичайно перспективна. Зустрічі такого формату сприяють:

- академічному розвитку учасників;
- формуванню нових міжінституційних зв'язків;
- обміну досвідом та ідеями;
- популяризації наукової діяльності серед молоді.

Матеріали конференції буде опубліковано у збірнику тез, який невдовзі з'явиться на сайті університету.

Сьогоднішній науковий форум — це ще один крок до побудови сильної, самостійної, конкурентоспроможної науки в Україні. Саме молоді науковці є рушієм змін, носіями нових ідей та майбутнім наукової спільноти.

Цей науковий форум став ще одним підтвердженням того, що **молодіжна наука в Україні — жива, глибока та надзвичайно перспективна**. Бажаємо всім учасникам нових досліджень, натхнення та невпинного прагнення до наукової істини!

Відділ аспірантури і докторантури висловлює подяку всім учасникам конференції за плідну роботу.

УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ

- 📍 Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький
- 📍 Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль
- 📍 Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту Західноукраїнського національного університету, м. Івано-Франківськ
- 📍 ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долішнього НАН України», м. Львів
- 📍 Інститут тваринництва НААН, м. Харків
- 📍 Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
- 📍 Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
- 📍 Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів
- 📍 Міжрегіональна Академія Управління Персоналом, м. Київ
- 📍 Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне
- 📍 Національна академія Національної гвардії України, м. Харків
- 📍 Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», м. Київ
- 📍 Донбаська державна машинобудівна академія, м. Краматорськ
- 📍 Державна установа «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України», м. Одеса
- 📍 Akademię Kujawsko-Pomorską
- 📍 Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква
- 📍 Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
- 📍 Львівський інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП», м. Львів

- 📍 Уманський національний університет садівництва, м. Умань
- 📍 Державний біотехнологічний університет, м. Харків
- 📍 Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль
- 📍 Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків
- 📍 Національний транспортний університет, м. Київ
- 📍 Національний університет «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя
- 📍 Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів
- 📍 Національний університет харчових технологій, м. Київ
- 📍 Одеський державний аграрний університет, м. Одеса
- 📍 Одеський національний економічний університет, м. Одеса
- 📍 ПВНЗ «Європейський університет», м. Київ
- 📍 Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава
- 📍 Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України, м. Полтава
- 📍 Сумський державний університет, м. Суми
- 📍 Сумський національний аграрний університет, м. Суми
- 📍 Український державний університет залізничного транспорту, м. Харків
- 📍 Український державний університет науки і технологій, м. Дніпро
- 📍 Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового комплексу, м. Київ
- 📍 Університет трансформації майбутнього, м. Чернігів
- 📍 Філія «Кропивницький агропромпродуктивність»
- 📍 Філія «Полтава агропромпродуктивність»
- 📍 Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця, м. Харків
- 📍 Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, м. Харків
- 📍 Хмельницький національний університет, м. Хмельницький
- 📍 Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці
- 📍 Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ, м. Чернівці

Бараболя Ольга, к.с.-г. н., доцент, доцент кафедри рослинництва
Яновський Роман, здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

КОРИГУВАННЯ СТРОКІВ СІВБИ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ОПТИМАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Озима пшениця залишається головною польовою культурою України, і в умовах зміни клімату спостерігається зсув оптимальних термінів її висіву. Раніше в Лісостепу Лівобережного пшеницю висівали в оптимальний період з 5 по 25 вересня. Проте на сьогодні ці терміни змістилися, і чітко визначених строків сівби вже не існує. Аграрії все частіше здійснюють посів пшениці в пізніші строки без прив'язки до календарних дат, зокрема орієнтуючись на середньодобову температуру повітря, вологість ґрунту, попередник, підготовку землі до сівби та інші фактори [1].

На визначення оптимальних строків сівби впливають ґрунтово-кліматичні особливості зони вирощування, сівозміна, а також технічні можливості господарства. На сьогодні кінцева частина вересня та початок жовтня (приблизно 25.09–05.10) вважаються найкращим періодом для посіву озимої пшениці. Висіяні в цей час посіви встигають розкущитися, сформувати корінь і пагони, а також здобути стійкість до морозів і шкідників [2].

Ці рекомендації базуються на ймовірному терміні осіннього вегетаційного періоду та моменті початку спокою рослин. Однак зазначені строки сівби є орієнтовними і можуть змінюватися в залежності від конкретних кліматичних умов кожного року. Тому остаточне рішення про терміни сівби потрібно приймати з урахуванням температури повітря та вологості ґрунту кожного сезону. Урахування температурних показників та суми активних температур протягом осені дозволяє точніше визначити оптимальні строки сівби [3].

Протягом тривалого часу оптимальний період для сівби озимої пшениці в Лісостепу Лівобережного припадав на 5–25 вересня. У цей період середньомісячна температура повітря становила 13,1 °С. В осінній період вегетація пшениці тривала ще приблизно до кінця жовтня – початку листопада, коли середня температура повітря була близько 7,2 °С. Зазвичай у цей час осіння вегетація припинялася [4].

Однак, починаючи з 90-х років ХХ століття, спостерігалось помітне підвищення температури повітря як у середньому за рік, так і в розрізі місяців. Найбільше зростання температури відбулося в 2000-х роках. Так, якщо на початку 2000-х середня температура в центральних областях України становила 7,1 °С, то в період з 2011 по 2024 роки вона варіювалася від 7,9 до 9,8 °С, що на 0,9–2,8 °С перевищувало середньобогаторічні показники. Середня температура за рік у цей період досягала 8,7 °С, що на 1,6 °С більше, ніж середнє значення за попередні роки [5].

Зростання середньорічної температури спричинило підвищення

середньомісячних температур. Зокрема, у вересні середня температура повітря за багаторічними даними складала 13,1 °С, але в період з 2011 по 2024 рік її значення варіювалося в межах від 11,5 до 16,8 °С. Це було на 1,1 °С менше та на 3,7 °С більше порівняно з середнім багаторічним значенням. У той же час середня температура цього періоду склала 14,5 °С, що на 1,4 °С вище середньобагаторічних значень [5].

Середня температура повітря в жовтні за багаторічними даними становила 7,2 °С. Проте в період з 2011 по 2024 роки вона коливалася в межах від 5,8 до 11,9 °С, що було на 1,4 °С нижче та на 4,7 °С вище за середнє значення. У середньому температура жовтня за цей період складала 8,3 °С, що на 1,1 °С перевищує багаторічний показник. Також в окремі роки листопада спостерігалася температура, що перевищувала 5 °С або наближалася до цього значення, що також сприяло активній вегетації сходів озимої пшениці. Наприклад, на початку спостережень, у 2013 році середня температура листопада становила 6,2 °С, у 2019 році — 5,2 °С, а в 2012, 2015, 2020–2024 роках — близько 4,0 °С, що також позитивно впливало на вегетацію пшениці у перші дні або першу декаду листопада [5].

Загалом, середня температура повітря в листопаді за досліджуваний період становила 3,2 °С, що значно перевищує середнє значення 1,7 °С. Ураховуючи це, при висіві пшениці озимої в період з 5 по 25 вересня можуть спостерігатися її переростання, погана перезимівля та виснаження рослин, що негативно впливає на майбутню врожайність. Тому виникає потреба коригувати строки сівби для отримання оптимальних результатів [1].

Зважаючи на необхідність накопичення пшеницею озимою близько 350 °С протягом осіннього періоду вегетації та подовження цього періоду для нормального росту і розвитку, оптимальний строк сівби в зоні Лісостепу Лівобережного слід змістити на 11 днів до пізніших дат. Однак у деякі роки ці терміни можуть бути кориговані ще більше, зважаючи на конкретні кліматичні умови.

Список використаних джерел:

1. Бараболя О.В., Яновський Р.О. Врожайність сучасних сортів пшениці м'якої озимої в умовах Кіровоградської області. *Аграрні інновації*. 2023. № 21. С12-21. DOI <https://doi.org/10.32848/agrар.innov.2023.21.2>
2. Бараболя О.В., Одаренко М.А. Якість пшениці м'якої озимої вирощеної в умовах Полтавської області. *Сучасні аспекти і технології у захисті рослин* : матеріали V Міжнародної наук.- практи. інтернет-конф. (м. Полтава, 21 червня 2024 р.). Полтава: ПДАА, 2024. С.98-100.
3. Бараболя О.В., Гарагуля Р. О. Вплив строків сівби на продуктивність пшениці ярої м'якої. *Хімія, біотехнологія, екологія та освіта* : збірник матеріалів VII Міжн наук-практик інтернет-конф. Полтава, 15-16 травня 2024. Полтава, ПДАУ, 2024 С 241-243.
4. Бараболя О. В., Яновський Р. О. Сучасні технології вирощування зернових культур. *Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних*

технологій вирощування, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 верес. 2024 р.). Полтава :ПДАУ, 2024. С.58-60

5. Бараболя О.В, Яновський Р.О. Особливості вирощування пшениці озимої м'якої. *Ефективне функціонування екологічно-стабільних територій у контексті стратегії стійкого розвитку: агроекологічний, соціальний та економічний аспекти.* матеріали VIII міжнародної науково-практичної інтернет – конференції. 12 грудня 2024 року, Полтава: ПДАУ, 2024. С. 22-25.

